Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001811

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-05-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: НАКАЗ №1112 СТ від "12" липня 2024 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жушма Тетяна Віталіївна

2. Tetiana Zhushma

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3735-6014

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: аспірантура

Дата захисту: 25-06-2024

Спеціальність за освітою: Освітні, педагогічні науки

Місце роботи здобувача: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.050.141-5716

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35

Тема дисертації:

1. Формування лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи у закладах вищої освіти

2. Formation of leadership qualities of future higher education's teachers in higher education institutions

Реферат/анотація:

1. У дисертаційному дослідженні обґрунтовується необхідність і доцільність вирішення проблеми удосконалення формування лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи у закладах вищої освіти. Об'єктом дослідження є процес професійної підготовки майбутніх педагогів вищої школи. Предметом дослідження – педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи у закладах вищої освіти. Мета дослідження полягає у розробці, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов формування лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи у закладах вищої освіти. У вступі обґрунтовано актуальність формування лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи у закладах вищої освіти, представлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, наведено наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих

результатів. У першому розділі на основі теоретичного аналізу визначено поняття «лідер», «лідерство», «лідерські якості». Визначено сутність лідерських якостей майбутнього педагога вищої школи як соціально-психологічної властивості особистості, які обумовлюють успішну організаційну діяльність, здатність ефективно впливати на інших людей та приймати оптимальні рішення задля ефективного викладання та удосконалення освітнього процесу вищої школи. Уточнено структуру лідерських якостей майбутнього педагога вищої школи, що включає компоненти: мотиваційно-особистісні (обумовлюють спрямованість та схильності особистості); емоційно-інтелектуальні (характеризують ставлення особистості до ситуацій, що виникають, та використання розумових здібностей для пізнання та управління навколишнім середовищем); організаційно-управлінські (передбачають здатність діяти упорядковано та узгоджено з поставленими цілями та планами); комунікативно-соціальні (відображають ефективну передачу та одержання інформації та здатність до співпраці) якості. У другому розділі розроблено та обґрунтовано педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи у закладах вищої освіти. У третьому розділі висвітлено особливості організації педагогічного експерименту. Уточнено критерії та показники сформованості лідерських якостей у майбутніх педагогів вищої школи. Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що: вперше розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи у закладах вищої освіти (мотивація студентів до формування лідерських якостей для забезпечення їх зацікавленості проявити свій потенціал та досягти успіху у майбутній професійній діяльності; систематична рефлексія студентів, спрямована на самоспостереження, самопізнання та самоаналіз лідерських якостей та усвідомлення конкретних способів і можливостей їх формування й удосконалення; застосування тренінгової технології для цілеспрямованої, поетапної практичної роботи студентів над формуванням лідерських якостей); уточнено сутність поняття лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи (як соціально-психологічної властивості особистості, які обумовлюють успішну організаційну діяльність, здатність ефективно впливати на інших людей та приймати оптимальні рішення задля ефективного викладання та удосконалення освітнього процесу вищої школи), а також структуру лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи. Подальшого розвитку набули критерії та показники сформованості лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи. Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що розроблені педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи та визначені показники й засоби діагностики рівня сформованості лідерських якостей можуть бути використані для удосконалення процесу професійної підготовки майбутніх педагогів вищої школи у закладах вищої освіти. Теоретичні та практичні результати дисертаційного дослідження можуть бути використані науково-педагогічними працівниками закладів вищої освіти у процесі викладання фахових дисциплін майбутнім здобувачам освіти педагогічних спеціальностей, у розробці навчальних програм, підручників, навчально-методичних посібників, підготовці тренінгових занять, розробці рефлексивних та практичних завдань.

2. The dissertation study substantiates the necessity and expediency of solving the problem of improving the formation of leadership qualities of future higher education's teachers in higher education institutions. The object of the research is the process of professional training of future teachers of higher education. The subject of the research is the pedagogical conditions for the formation of leadership qualities of future teachers of higher education in institutions of higher education. The purpose of the research is the development, theoretical justification and experimental verification of pedagogical conditions for the formation of leadership qualities of future higher education's teachers in higher education institutions. In the introduction is substantiated the relevance of the formation of leadership qualities of future teachers of higher education in institutions of higher education, the connection of work with scientific programs, plans and topics are presented, the scientific novelty, theoretical and practical significance of the obtained results are given. In the first chapter, the concepts of «leader», «leadership», «leadership qualities» are defined on the basis of theoretical analysis. It was determined the essence of the leadership qualities of the future teacher of a higher school as a socio-psychological personality attribute, which determine successful organizational activity, the ability to effectively influence other people and make optimal decisions for effective teaching and improvement of the educational process of a higher school. The

structure of the leadership qualities of the future teacher of a higher school has been specified, which includes the following components: motivational and personal (determine the direction and inclinations of the individual); emotional-intellectual (characterize the individual's attitude to emerging situations and the use of mental abilities to learn and manage the environment); organizational and managerial (assume the ability to act in an orderly and coordinated manner with the set goals and plans); communicative and social (reflecting the effective transfer and reception of information and the ability to cooperate) qualities. In the second chapter, the pedagogical conditions for the formation of leadership qualities of future teachers of higher education in institutions of higher education are developed and substantiated. The third chapter highlights the features of the organization of the pedagogical experiment. There were specified the criteria and indicators of the formation of leadership qualities in future teachers of higher education. The scientific novelty of the results of the dissertation research is that: for the first time the pedagogical conditions for the formation of leadership qualities of future teachers of higher education in institutions of higher education were developed, theoretically substantiated and experimentally verified (students' motivation for the formation of leadership qualities, which is conditioned by ensuring their interest in showing their potential and achieving success in future professional activities; systematic reflection of students aimed at on self-observation, self-discovery and self-analysis of leadership qualities and awareness of specific ways and possibilities of their formation and improvement; application of training technology, which involves purposeful, step-by-step practical work of students on the formation of leadership qualities); it was clarified the essence of the concept of leadership qualities of future teachers of higher education (social and psychological characteristics of the personality that determine successful organizational activity, the ability to effectively influence other people and make optimal decisions for effective teaching and improvement of the educational process of higher education), as well as the structure of leadership qualities of future teachers of higher school; the criteria and indicators of the formation of leadership qualities of future teachers of the higher school acquired further development. The practical significance of the research results is that the developed pedagogical conditions for the formation of leadership qualities of future teachers of higher education and the determined indicators and tools for diagnosing the level of formation of leadership qualities can be used to improve the process of professional training of future teachers of higher education in institutions of higher education. The theoretical and practical results of the dissertation research can be used by scientific and pedagogical workers of higher education institutions in the process of teaching professional disciplines to future students of pedagogical specialties, in the development of educational programs, textbooks, educational and methodological guides, preparation of training classes, development of reflective and practical tasks.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Жушма Т., Фетинюк В. Зміст та структура педагогічної культури майбутніх викладачів закладів вищої освіти як важливий компонент професійної діяльності фахівця. Теорія і практика управління соціальними системами. 2020. No 1. С. 61-75. (Б)
- Жушма Т.В., Романовський О.Г. Сутність лідерських якостей майбутнього педагога вищої школи. Імідж сучасного педагога. 2021. No 5(200). С. 31-35. (Б)

- Жушма Т.В. Структура лідерських якостей майбутнього педагога вищої школи. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки». 2021. No 4. С. 24-29. (Б)
- Жушма Т.В Педагогічні умови формування лідерських якостей у майбутніх викладачів вищої школи. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2024. Випуск 6 С. 93-99. (Б)
- Жушма Т.В. Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов формування лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи у закладах вищої освіти. Теорія і практика управління соціальними системами. 2024. No 1. С. 61-73. (Б)
- Жушма Т.В. Сугестія – основний інструмент харизматичного лідерства. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Психологічний інструментарій розвитку лідерського потенціалу сучасної молоді: теорія і практика». Харків, НТУ «ХПІ», 2019. С. 9-10.
- Жушма Т.В., Романовський О.Г. Лідерські якості майбутніх психологів та викладачів закладів вищої освіти в сучасному світі. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Наукова школа академіка 8 Івана Зязюна у працях його соратників та учнів». Харків : НТУ «ХПІ», 2020. С. 82-85.
- Жушма Т. В. Професійна культура викладача вищої школи як основа прогресивної освіти. Dynamics of the development of world science: abstracts of the 6th International scientific and practical conference. Vancouver, Canada : Perfect Publishing, 2020. P. 563-565.
- Жушма Т.В., Романовський О.Г. Формування лідерських якостей майбутніх викладачів в умовах сьогодення. Матеріали міжнародної науково- теоретичної конференції студентів та аспірантів «Україна і світ: гуманітарно- технічна еліта та соціальний прогрес». Харків: НТУ «ХПІ», 2021. С. 210-212.
- Жушма Т.В., Романовський О.Г. Кейс-метод у формуванні лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Лідери XXI століття. Формування особистості харизматичного лідера на основі гуманітарних технологій для управління соціальними системами». Харків: НТУ «ХПІ», 2021. С. 60-62.
- Zhushma T., Romanovskyi O. Leadership style in the educational activities of the future high school pedagogu. Performanțe într-o economie competitivă (ediția VIII): culegere lucrări științifice Conferinței Științifice Internaționale. Chișinău, Moldova: Institutul Internațional de Management «IMI- NOVA», 2021. P. 23-27.
- Жушма Т.В. Метод дискусій у формуванні лідерських якостей майбутніх педагогів вищої школи. Матеріали Всеукраїнської науково- теоретичної конференції студентів та аспірантів «Україна і світ: гуманітарно- технічна еліта та соціальний прогрес». Харків : НТУ «ХПІ», 2022. С. 217-218.
- Жушма Т.В., Романовський О.Г., Кас'яненко А.І. Жінки в лідерстві та бар'єри з якими вони можуть зіштовхнутись. Матеріали VI-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Лідери XXI століття. Погляд у майбутнє» Харків, 2022. С. 61-63.
- Жушма Т.В., Романовський О.Г., Кас'яненко А.І. Роль викладача у формуванні лідерської позиції студентської молоді. Матеріали І Міжнародної 9 науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціального розвитку в суспільстві змін». Харків : НТУ «ХПІ», 2023. С. 46-48.
- Жушма Т.В., Кас'яненко А.І. Інформаційні інструменти впливу на процес формування лідерських якостей майбутніх викладачів. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів та молодих вчених «Психологічний інструментарій розвитку лідерського потенціалу сучасної молоді: теорія і практика». Харків : НТУ «ХПІ», 2023. С. 70- 72.
- Zhushma T.V. Ensuring systematic reflection as an important condition for the formation of leadership qualities of the future teacher of higher education institutions : Prospects for pedagogical and psychological research : International scientific conference. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. P. 124-127.

Наукова (науково-технічна) продукція: технології

Соціально-економічна спрямованість: створення принципово нової продукції (матеріалів, технологій тощо) для забезпечення експортного потенціалу та заміщенню імпорту; підвищення продуктивності праці

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романовський Олександр Георгійович
2. Oleksandr Romanovskiy

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0602-9395

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нестуля Світлана Іванівна
2. Svitlana Nestulya

Кваліфікація: д.пед.н., доц., 13.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0599-6647

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський університет економіки і торгівлі

Код за ЄДРПОУ: 01597997

Місцезнаходження: вул. Коваля, буд. 3, Полтава, Полтавський р-н., 36014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Укоопспілка

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Біда Олена Анатоліївна

2. Olena Bida

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0448-0852

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Код за ЄДРПОУ: 22112656

Місцезнаходження: площа Кошута, буд. 6, Берегове, Берегівський р-н., 90202, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Резнік Світлана Миколаївна

2. Svitlana Reznik

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8310-1242

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Солодовник Тетяна Олександрівна

2. Tetiana Solodovnyk

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7772-9938

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Ігнатюк Ольга Анатоліївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Ігнатюк Ольга Анатоліївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Жушма Тетяна Віталіївна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна